

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/39/2026
Identifikačné číslo spisu:	1221010643
Dátum vydania rozhodnutia:	04.08.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:1221010643.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Mariána Mačuru a JUDr. Beáty Javorkovej trestnej veci proti obvinenej Mgr. Z. N. pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 4. augusta 2026 v Bratislave o dovolaní obvinenej Mgr. Z. N. proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 20. marca 2025, sp. zn. 4To/23/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvinenej Mgr. Z. N. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava II (od 1. júna 2023 Mestský súd Bratislava I, pozn.) (ďalej tiež „okresný súd“) rozsudkom z 19. januára 2023, sp. zn. 3T/82/2021, uznal obvinenú Mgr. Z. N. vinnou z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že obvinená vystupujúc ako mediátorka v období od 1. augusta 2017 do septembra 2017 v kancelárii nachádzajúcej sa v administratívnych priestoroch EUROVEA Centrál 3 na Pribinovej ulici 10 v Bratislave od poškodenej U. V. vylákala finančnú hotovosť spolu vo výške 4.550 eur a to takým spôsobom, že poškodená na prelome mesiacov júl a august 2017 vyplnila dotazník na internetovej stránke Mediačné centrum - pomoc pri financovaní, na základe ktorého bola kontaktovaná obvinenou, ktorá na osobnom stretnutí dňa 1. augusta 2017 vylákala od poškodenej pod vymyslenou zámienkou vybavenia splatenia úverov hotovosť vo výške 350 eur, následne dňa 3. augusta 2017 obvinená telefonicky kontaktovala poškodenú, ktorej uviedla vymyslenú legendu, že splatenie úverov sa bude dať vybaviť prostredníctvom produktu, cez štát vyplatí jej úvery, ale bude to stáť 3.700 eur, ktoré poškodená dňa 15. augusta 2017 v hotovosti odovzdala obvinenej, pričom v doposiaľ neustálený deň v mesiaci september 2017 obvinená opätovne telefonicky kontaktovala poškodenú s tým, že vec sa vybavuje, ale bude potrebné doplatiť ešte 500 eur na rôzne poplatky, ktoré jej poškodená následne v doposiaľ neustálený deň v mesiaci september 2017 v hotovosti odovzdala, pričom obvinená zakaždým poškodenej odmietla vydať potvrdenie o prijatých platbách, následne žiadne splatenie úverov poškodenej nezabezpečila ani zabezpečiť nechcela, na uvedenú činnosť nemala obvinená ani žiadne oprávnenie, od januára 2018 prestala obvinená s poškodenou komunikovať a bola nekontaktná, čím týmto svojim konaním spôsobila poškodenej U. V., bytom X. H. XXX/XX, X. K. vo výške 4.550 eur.

Okresný súd podľa § 44 Trestného zákona upustil od uloženia súhrnného trestu vzhľadom na rozsudok Okresného súdu Skalica zo 6. apríla 2020, sp. zn. 6T/117/2018. Zároveň okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenej povinnosť nahradiť poškodenej U. V. škodu vo výške 4.550 eur.

Obvinená napadla uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom z 20. marca 2025, sp. zn. 4To/23/2024, podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Na rovnakom skutkovom základe podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uznal obvinenú vinnou z prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024. Krajský súd podľa § 44 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 vzhľadom k trestu uloženému obvinenej rozsudkom Okresného súdu Malacky zo 14. júla 2022, sp. zn. 7T/11/2021, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave zo 17. októbra 2023, sp. zn. 3To/2/2023, nakoľko pokladal trest uložený týmto skorším rozsudkom na ochranu spoločnosti a nápravu páchatelky za dostatočný. Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenej povinnosť zaplatiť poškodenej U. V., škodu vo výške 4.550 eur ako náhradu škody spôsobenú trestným činom.

Proti rozsudku krajského súdu, ktorý bol obvinenej a jej obhajcovi doručený 22. mája 2025, podala obvinená 28. mája 2025 (č. l. 479), a následne 3. novembra 2025 (č. l. 493 - 496), 28. marca 2026 (č. l. 514 - 517) a 19. apríla 2026 (č. l. 523 - 526) prostredníctvom na dovolacie konanie ustanoveného obhajcu dovolanie, a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku po stručnom zrekapitulovaní predchádzajúceho konania a rozhodnutí počas neho vydaných obvinená uviedla, že v konaní pred súdom došlo závažnému porušeniu jej práva na obhajobu garantované článkom 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a článkom 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Ďalej namietala, že ustanovení obhajcovia s ňou nekomunikovali, títo ju riadne nezastupovali a posielali za seba len náhradu, s čím obvinená nesúhlasila. Poukázala na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. januára 2008, sp. zn. 5 To 11/2007, a konštatovala, že za dôvod na dovolanie považuje skutočnosť, že jej ustanovení obhajcovia neposkytovali obhajobu osobne, tak ako boli ustanovení, ale prostredníctvom svojich zástupcov. Podľa názoru obvinenej, pokiaľ obaja obhajcovia mali na svojej strane prekážku, ktorá im bránila vo vykonávaní advokácie, mali to bezodkladne oznámiť súdu a mal jej byť ustanovený nový obhajca.

V ďalšej časti namietala, že tak okresný súd ako aj krajský súd, zo zisteného skutkového stavu vyvodili nesprávne právne závery, vzhľadom na to, že nedošlo k jednoznačnému preukázaniu naplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, a to jej úmysel uviesť poškodenú do omylu za účelom vlastného obohatenia. Dodala, že mala byť aplikovaná zásada in dubio pro reo a teda v prípade pochybností malo byť rozhodnuté v prospech obžalovanej. Poznamenala, že skutočnosť, že bola v minulosti viackrát trestne stíhaná, resp. právoplatne odsúdená pre trestný čin podvodu, nemôže byť automaticky vykladaná ako dôkaz o tom, že sa dopustila aj skutku, ktorý je predmetom tohto trestného konania. V právnom štáte platí zásada individuálneho posudzovania každej veci, a to výlučne na základe dôkazov, ktoré sa vzťahujú ku konkrétnemu skutku a jeho okolnostiam, nie na základe predchádzajúcej trestnej minulosti obžalovaného. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júla 2016, sp. zn. 4 Tdo 26/2016, a uviedla, že od začatia trestného stíhania nebola pravdivosť skutku žiadnym spôsobom overovaná, neexistuje ani jeden dôkaz, ktorý by potvrdil správnosť a vierohodnosť tvrdení poškodenej U. V., čo v konečnom dôsledku zakladá nezákonnosť jej odsúdenia. Taktiež podľa názoru obvinenej nebola dodržaná zásada subsidiarity v trestnom konaní. Poškodená podala trestné oznámenie z dôvodu, že nevykonala to, čo od obvinenej očakávala, a to vrátiť finančné prostriedky - takéto podanie má však civilnú povahu a jeho riešenie by malo spadať do kompetencie súdu v civilnom konaní. Dodala, že pokiaľ poškodená mala voči nej akékoľvek pohľadávky, mala sa domáhať svojich práv na civilnom súde, pričom prvostupňový ani odvolací súd túto skutočnosť vôbec nereflektovali a nebrali do úvahy. Ďalej poukázala na nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. II. ÚS 3080/16, a zdôraznila, že poškodená sa nedomáhala svojho nároku žiadnymi inými právnymi prostriedkami okrem

podania trestného oznámenia, ktoré by malo byť len krajnou možnosťou. Poznamenala, že keďže hlavným predmetom trestného konania bolo, že ako mediátorka údajne mala od poškodenej vylákať finančnú čiastku vo výške 4.550 eur, je dôležité konštatovať, že mediátor nenesie a ani nemôže niesť zodpovednosť za výsledok mediácie, vzhľadom na fakt, že v rámci svojho oprávnenia síce poskytuje služby, avšak nikdy negarantuje výsledok. Z tohto dôvodu nemožno podľa obvinenej automaticky tvrdiť, že je podvodník, keď sa výsledok jeho činnosti nestretne s očakávaním klienta, právne závery vyslovené odvolacím súdom tak neobstoja vo svetle zisteného a overeného skutkového stavu. Poukázala na prezumpciu nevinu a zopakovala, že tvrdenia poškodenej neboli žiadnym spôsobom potvrdené a voči jej osobe nebol vykonaný žiaden iný dôkaz, ktorý by potvrdil tvrdenie poškodenej. Týmto bolo podľa názoru obvinenej porušené ustanovenie § 2 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s článkom 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, článok 8 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj článok 6 ods. 1 Dohovoru. Dôveryhodnosť poškodenej nebola overovaná a podľa názoru obvinenej, obžaloba neunesla dôkazné bremeno. Dodala, že v uvedenom vníma porušenie práva na spravodlivý súdny proces, keďže závery oboch súdov o jej vine boli do veľkej miery ovplyvnené jej predchádzajúcimi odsúdeniami, dospeli k nesprávnemu právnemu posúdeniu zisteného skutkového stavu. Podľa názoru obvinenej oba súdy rozhodli arbitrárne, nakoľko sa nevysporiadali s jej argumentáciou a preto odôvodnenie rozsudkov je nedostatočné.

V zmysle vyššie uvedeného obvinená navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 368 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že napadnutým rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon a v konaní, ktoré mu predchádzalo, a teda aj rozsudkom okresného súdu a to v neprospech obvinenej, pretože obe konania trpia vadou podľa § 371 ods. 1 písm. c), a vadou podľa § 371 ods. 1 písm. i), vyslovil, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu bol porušený zákon v jej neprospech; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu; podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Mestskému súdu Bratislava I, aby vec v potrebnom rozsahu znova prerokoval a rozhodol; alternatívne navrhla, aby ju Najvyšší súd Slovenskej republiky, podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku, ako dovolací súd a podľa § 285 písm. b), alebo písm. c) Trestného poriadku, oslobodil spod obžaloby.

Podaním doručeným okresnému súdu 19. apríla 2026 (č. l. 527-533) obvinená doplnila vyššie uvedené dovolanie. Nad rámec vyššie uvedenej argumentácie poukázala na neprimeranú dĺžku konania. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky navyše vyššie uvedeného návrhu vyslovil, že trestný rozkaz okresného súdu z 25. augusta 2021, sp. zn. 3T/82/2021, bol založený na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, a rovnako predmetný trestný rozkaz okresného podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil.

Okresný prokurátor príslušnej okresnej prokuratúry (ďalej len „prokurátor“) v písomnom vyjadrení vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 321 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedol, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným, či už mu bol obhajca pridelený v režime právnej pomoci poskytovanej štátom, alebo si ho platí klient sám. Podľa článku 6 ods. 3 písm. c) Dohovoru sú zmluvné štáty/príslušné vnútroštátne orgány povinné zasiahnuť iba vtedy, ak nedostatky na strane ustanoveného obhajcu sú očividné, alebo ak sú na ne dostatočne upozornené iným spôsobom. Z relatívnej nezávislosti výkonu advokátskej praxe vyplýva, že štát advokáta neriadi a nenesie zodpovednosť za jeho činy. Prokurátor poznamenal, že obvinený nemá nárok na výber obhajcu, ak obhajcu ustanovuje súd. Ak obvinený nie je spokojný s výberom súdu, vždy má možnosť obhajcu si na svoje náklady zvoliť sám, pričom výber ustanoveného obhajcu súdom nie je možné obchádzať oslobodzovaním obhajcov od povinnosti obhajovania na základe nie skutočne závažných dôvodov.

Pokračoval, že v prejednávanej veci bola obvinená v konaní pred súdom prvého stupňa ako i v odvolacom konaní zastúpená súdom ustanoveným obhajcom resp. jeho substitútom. Pokiaľ obvinená vo svojom dovolaní uviedla, že v konaní pred súdom nižšieho stupňa, požiadala o ustanovenie nového obhajcu a to z dôvodu, že súdom ustanovená predchádzajúca obhajkyňa s ňou nekomunikovala a posielala za seba náhradu, s čím nesúhlasila, k uvedenému prokurátor uviedol, že z obsahu uznesenia okresného súdu z 13. mája 2022, ktorým tento súd oslobodil jej pôvodne ustanovenú obhajkyňu od povinnosti obhajovať obvinenú vyplýva, že žiadosť o oslobodenie podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku

podala práve obhajkyňa a to z dôvodu pracovnej indispozície zo zdravotných dôvodov. Dodal, že okresný súd bezodkladne, ešte v ten deň, teda 13. mája 2022 ustanovil obvinenej nového obhajcu.

Tvrdenia obvinenej o zásadnom porušení jej práva na obhajobu považoval prokurátor za ničím nepodložené. Okrem tohto jej tvrdenia nič podľa neho nepreukazuje, že by si súdom ustanovení obhajcovia neplnili svoje povinnosti. Zo zápisníc o hlavnom pojednávaní na súde prvého stupňa nevyplýva žiadna taká skutočnosť, že by obvinená vyjadrila svoju nespokojnosť s vedením obhajoby a ustanoveným obhajcom resp. s jeho substitútom. Podľa názoru prokurátora právo obvinenej na obhajobu bolo v priebehu celého trestného konania v plnom rozsahu zachované, obvinená mala možnosť sa zúčastňovať na pojednávaní súdu prvého a druhého stupňa, a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku prokurátor uviedol, že krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku podrobne uviedol svoje úvahy vo vzťahu k výpovedi poškodenej, teda, ktoré skutočnosti a vykonané dôkazy ho viedli k záveru, že výpoveď poškodenej bola hodnoverná. Tento sa zároveň dôsledne vysporiadal aj so všetkými odvolacími námietkami obvinenej. Uvedené odôvodnenie je tak podľa prokurátora v súlade s ustanovením § 168 ods. 1 Trestného poriadku.

Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor konštatoval, že obvinenou uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené. Na základe uvedeného navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvinenej na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvinenou ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľka využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvinenou uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných alebo hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Pokiaľ ide o obvinenou označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno

považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Žiada sa pripomenúť, že v zmysle platnej judikatúry je zásadným porušením práva na obhajobu najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe podľa § 37 Trestného poriadku, ktoré by mohlo mať vplyv na vykonanie jednotlivých úkonov trestného konania, ktoré smerujú k vydaniu rozhodnutí procesnej povahy (keď obvinený nemal obhajcu v prípade spadajúcom pod dôvod povinnej obhajoby, ak predmetné porušenie práva na obhajobu malo vplyv na priebeh alebo konečný výsledok trestného konania, tiež napr. vykonanie verejného zasadnutia o odvolaní bez prítomnosti obhajcu obvineného, hoci na to obvinený nedal súhlas a pod.). Právo na obhajobu je v zmysle dovolacieho dôvodu podľa písmena c) potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a jeho obsahom je, okrem iného, aj možnosť obvineného vznášať námietky proti prvostupňovému rozsudku na odvolacom súde.

V danej súvislosti sa žiada dodať, že samotný spôsob výkonu obhajoby ustanovenými obhajcami (kvalita poskytovanej právnej pomoci zo strany obhajcov v konkrétnej trestnej veci) nie je predmetom prieskumu dovolacieho súdu, ako to tento už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje. Nejde o námietku subsumovateľnú pod dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ani žiadny iný do úvahy prichádzajúci dôvod dovolania. Z nezávislosti advokácie na štáte totiž vyplýva, že vedenie obhajoby je vo svojej podstate záležitosťou medzi obhajcom a obvineným a že za spôsob výkonu obhajoby nesie zodpovednosť samotný advokát (nie všeobecný súd), a to nie voči súdu ako orgánu verejnej moci, ale voči obhajovanému, prípadne orgánu, ktorému je disciplinárne podriadený (advokátska komora) (uznesenie najvyššieho súdu z 29. marca 2017, sp. zn. 1 TdoV 11/2016).

Zo spisového materiálu vyplýva, že opatrením okresného súdu z 5. februára 2021, sp. zn. 31Tp/13/2021 (č. l. 30), bola v prípravnom konaní obvinenej podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovená obhajkyňa JUDr. Dagmar Dos Santos Simoes, ktorá dovolateľku zastupovala aj v konaní pred súdom, resp. jej substitútom (č. l. 292), do oslobodenia od povinnosti obhajovať obvinenú 13. mája 2022 (č. l. 301) (na žiadosť a zo zdravotných dôvodov samotnej ustanovenej obhajkyne, č. l. 333 - 337). Na hlavnom pojednávaní 28. apríla 2022 predstúpila obvinená s požiadavkou o zrušenie ustanoveného obhajcu pre stratu dôvery; dodala, že si nevolí obhajcu a požiadala aby jej bol ustanovený obhajca (zápisnica o hlavnom pojednávaní 28. apríla 2022, č. l. 299). Opatrením okresného súdu z 13. mája 2022, sp. zn. 3T/82/2021 (č. l. 300), bol obvinenej podľa § 40 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 37 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku ustanovený Mgr. Viliam Myšička, ktorý dovolateľku zastupoval v konaní pred súdom, resp. jeho substitúti (č. l. 304, 306).

Dovolací súd vychádzajúc z predloženého spisového materiálu v predmetnej trestnej veci zistil, že ustanovení obhajcovia od svojho ustanovenia za obhajcov obvinenej svoje povinnosti vyplývajúce z § 44 Trestného poriadku riadne plnili, úkonov prípravného konania sa zúčastňovali (výsluchu obvinenej, výsluchu svedkyne-poškodenej U. V., nazretie do vyšetrovacieho spisu, a preštudovanie vyšetrovacieho spisu) a boli prítomní aj pri všetkých úkonoch obvinenej v konaní pred súdom (okresným ako aj krajským) tak, aby bola zabezpečená obhajoba.

Zo spisu je nepochybné, že obvinená bola v celom trestnom konaní zastúpená ustanovenými obhajcami, teda jej práva boli v plnom rozsahu zabezpečené, právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania zachované, pričom dovolateľka mala možnosť zúčastňovať sa hlavného pojednávania ako aj verejného zasadnutia a uplatňovať svoje práva či už osobne alebo prostredníctvom obhajcov, pričom toto svoje

právo v priebehu konania aj aktívne využívala.

Najvyšší súd dospel záveru, že v posudzovanom prípade nemožno hovoriť o žiadnom a už vôbec nie závažnom porušení práva obvinenej na obhajobu, ktoré by mohlo znamenať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nakoľko, ako je z vyššie uvedeného zrejmé, právo na obhajobu je v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu potrebné chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu. Dôležité je v tejto súvislosti ešte raz zopakovať a navyiac zdôrazniť najmä tú skutočnosť, že úkon ustanovenia obhajcu má subsidiárnu povahu k možnosti obhajcu si zvoliť, ktorá zostáva zachovaná obvinenému aj po ustanovení obhajcu súdom. Najvyšší súd považuje za potrebné dodať, že obvinená bola riadne poučená o možnosti zvoliť si obhajcu namiesto ustanovených obhajcov v zmysle § 40 ods. 5 Trestného poriadku alebo jej ho mohla zvoliť iná oprávnená osoba uvedená v § 39 ods. 2 Trestného poriadku; pričom obvinená toto právo nevyužila.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd vo všeobecnosti uvádza, že predmetný dovolací dôvod je upravený alternatívne, buď je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo vychádza z nesprávneho použitia iného hmotnoprávneho ustanovenia, ktoré nemusí bezprostredne súvisieť len s právnym posúdením skutku, ale môže sa dotýkať, napr. rozhodovania o treste či ochrannom opatrení.

Pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, hodnotí najvyšší súd skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu tak môže byť len nesprávne právne posúdenie v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 47/2008 a 3/2011).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu rovnako nemožno účinne namietať ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu, keďže aj to by odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom, ktorá je výslovne zakotvená v § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku a ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania iniciovaného obvineným alebo generálnym prokurátorom (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku) je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Dovolací súd sa preto s týmto okruhom námietok obvinenej nemohol zaoberať (primerane rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011 a 14/2015).

Najvyšší súd (ako jeho judikatúra už chronicky zdôrazňuje) teda v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len posúdi, či skutok zistený súdom zodpovedá použitej právnej kvalifikácii (všetkým jej znakom). Nevstupuje do procesu hodnotenia dôkazov, teda dôkazy nehodnotí ani nepreskúmava správnosť úvah skôr vo veci konajúcich súdov pri hodnotení dôkazov. Je potrebné tiež zdôrazniť, že podoba skutku uvedená vo výroku rozsudku (správnosť kvalifikácie ktorej sa preskúmava) sa nemôže považovať za doplnenú obsahom odôvodnenia rozsudku a dovolací súd musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku (pozri odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 22/2015).

Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku však dôvody podľa ods. 1 písm. i) a podľa ods. 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného. Uvedená podmienenosť sa však vzťahuje len na jeden právny dôvod dovolania; a zásadným ovplyvnením postavenia obvineného sa rozumie situácia, keď chyba vytknutá dovolateľom vykazuje takú intenzitu, že v prípade jej absencie by bolo na mieste prijatie iného rozhodnutia o vine alebo vykonanie inej právnej

kvalifikácie trestného činu. Ak uvedená podmienka nie je splnená, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

V kontexte vyššie uvedeného najvyšší súd odkazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, podľa ktorého s poukazom na odvolacie námietky obvinenej znovu konštatoval a opakuje, že poškodená - svedkyňa U. V. podrobne a presvedčivým spôsobom popísala rozhodné skutkové okolnosti týkajúce sa protiprávneho konania obvinenej, spočívajúce v jej podvodnom konaní vylákať od nej finančnú hotovosť v celkovej výške 4.550 eur, pričom žiadne splatenie úverov jej nezabezpečila, ani zabezpečiť nechcela, navyše na uvedenú činnosť nemala obvinená ani žiadne oprávnenie. Krajský súd vyslovil, že všetky vo veci vykonané dôkazy vytvárajú ucelenú, logickú a na seba nadväzujúcu a vzájomne sa dopĺňajúcu reťaz dôkazov, ktorých náležité a zásadám správneho logického usudzovania zodpovedajúce vyhodnotenie nepripúšťalo iný záver, než je záver o vine obvinenej za spáchaný skutok. Odvolací súd konštatoval, že vykonaným dokazovaním boli rozhodné skutkové okolnosti preukázané v rovine požadovaného najvyššieho možného stupňa istoty, ktoré možno od ľudského poznania požadovať, t. j. na úrovni pravidla „istoty bez rozumných pochybností.“

Vo vzťahu k námietke obvinenej, že nedošlo k jednoznačnému preukázaniu naplnenia subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu, dovolací súd v stručnosti odkazuje na svoju stabilnú rozhodovaciu činnosť, v zmysle ktorej motív páchatel'a a subjektívna stránka trestného činu sú znaky, ktoré sa síce týkajú psychiky páchatel'a, ale prejavujú sa navonok v spáchanom skutku a dokazujú sa rovnako ako objektívne znaky trestného činu (konanie, následok a príčinný vzťah). Namietanie ich nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepripúšťa (ZSP 40/2010). Povedané inými slovami, tento dovolací dôvod preto nemôže napĺňať ani poukaz na to, že nebola v konaní preukázaná vykonaným dokazovaním subjektívna stránka trestného činu. Táto totiž predstavuje vnútorný vzťah páchatel'a k spáchanému trestnému činu, ktorý nie je možné skúmať priamo, ale len sprostredkované, t. j. tak ako sa navonok prejavuje v jeho konaní, ktoré je napokon obsahom skutkovej vety rozhodnutia (stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 3/2011).

Subjektívna stránka trestného činu nemusí byť v skutkovej vete výroku odsudzujúceho rozsudku vyjadrená tak, aby to znamenalo prevzatie zákonnej definície príslušnej formy zavinenia do popisu zisteného skutku. Subjektívnu stránku konania páchatel'a pojmovo vymedzuje právna veta, pokiaľ je forma zavinenia výslovne uvedená v ustanovení osobitnej časti Trestného zákona (dotknutej základnej alebo kvalifikovanej skutkovej podstate). Inak forma zavinenia vyplýva z ustanovení Trestného zákona (pozri uznesenie najvyššieho súdu z 29. novembra 2011, sp. zn. 2 Tdo 49/2011).

Záver o tom, či tu je zavinenie v zmysle Trestného zákona a v akej forme (§ 15 a § 16 Trestného zákona), je záverom právnym. Tento právny záver o subjektívnych znakoch trestného činu sa však musí zakladať na skutkových zisteniach súdu vyplývajúcich z vykonaného dokazovania rovnako ako záver o objektívnych znakoch trestného činu. Skutočnosti duševného (psychického) života významné pre právny záver o tom, či tu je zavinenie a v akej forme, sú predmetom dokazovania práve tak, ako všetky ostatné okolnosti naplňujúce znaky trestného činu. Pri zisťovaní okolností, ktoré majú význam pre záver o zavinení, nemožno vopred prikladať osobitný význam žiadnemu dôkaznému prostriedku, ale na zavinenie a jeho formu treba usudzovať zo všetkých konkrétnych okolností, za ktorých bol trestný čin spáchaný a zo všetkých dôkazov významných z tohto hľadiska, vrátane priznania obvineného, pokiaľ existuje. So zreteľom na zásadu voľného hodnotenia dôkazov (§ 2 ods. 12 Trestného poriadku) zákon neprikladá a priori žiadnemu dôkazu osobitný význam. Nemožno preto len zo skutočnosti, že obvinený skutok poprel, vyvodiť, že zistenie priameho úmyslu neprichádza do úvahy. Tento úmysel, tak ako iné formy zavinenia, možno zistiť aj na podklade iných dôkazov, nielen z priznania obvineného (primerane pozri R 60/1972-IV).

V tejto súvislosti možno poukázať na argumentáciu odvolacieho súdu, ktorý obvinenú uznal vinnou na

nezmenenom skutkovom základe v znení, ako to bolo ustálené v napadnutom rozsudku [okresného súdu]. Pokiaľ ide o formu zavinenia, obvinená konala v priamom úmysle v zmysle § 15 písm. a) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024. Úmyselným zavinením obvinenej boli pokryté všetky znaky skutkovej podstaty prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024, t. j. konanie (uviedenie iného do omylu), následok (škoda na cudzom majetku a obohatenie obvinenej), ako aj príčinný vzťah medzi konaním a spôsobeným následkom. Aj pri trestnom čine podvodu platí, že okolnosti subjektívneho charakteru možno spravidla dokazovať len nepriamo z okolností objektívnej povahy, z ktorých sa dá podľa zásad správneho (logického) myslenia usúdiť vnútorný vzťah páchatel'a k porušeniu alebo ohrozeniu záujmov chránených Trestným zákonom (R 62/1973), pričom záver o subjektívnej stránke trestného činu možno oprieť aj o skutočnosti, ktoré nastali až po spáchaní trestného činu (R 5/1951). V posudzovanej veci neprichádzalo do úvahy ani využitie materiálneho korektívu v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 a to s poukazom na spôsob vykonania činu a jeho následok, okolnosti za ktorých bol čin spáchaný, zavinenie a pohnútku obvinenej. Teda nemožno konštatovať, že závažnosť činu bola iba nepatrná.

Najvyšší súd sa s uvedenou argumentáciou stotožňuje a už len dodáva, že skutok tak, ako je uvedený vo výrokovvej časti rozsudku nižších súdov napĺňa všetky zákonné znaky trestného činu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa nestotožnil s názorom obvinenej, že jej konanie nenapĺňa zákonné znaky prečinu s ohľadom na princíp ultima ratio, a teda s ohľadom na materiálne ponímanie trestného konania ako konania subsidiárneho. Predmetom trestnej veci obvinenej je jej protiprávne konanie, ktoré všetkými znakmi skutkovej podstaty príslušného trestného činu evidentne presiahlo rámec súkromnoprávnej regulácie. Podľa obvinenej podala poškodená trestné oznámenie z dôvodu, že obvinená nevrátila finančné prostriedky, pričom podľa obvinenej takéto podanie má civilnú povahu a jeho riešenie by malo spadať do kompetencie súdu v civilnom konaní. Najvyšší súd sa s uvedeným nestotožňuje.

K princípu ultima ratio najvyšší súd uvádza, že pokiaľ zákonodarná moc označila určité konanie za protiprávne, musí aj aplikácia princípu ultima ratio v trestnom konaní mať isté pravidlá, ktoré nemôžu byť založené na svojoľnom výklade zákona súdom. Z toho vyplýva, že princíp ultima ratio možno aplikovať v rámci trestného konania vždy len v súlade s ustanoveniami Trestného zákona a Trestného poriadku.

Najvyšší súd už vyslovil (R 96/2014), že princíp ultima ratio možno uplatniť len prostredníctvom materiálneho korektívu § 10 ods. 2 Trestného zákona, teda len pri prečinoch. Toto pravidlo je vo vzťahu k prečinom plne opodstatnené, pretože súdna moc na aplikáciu princípu ultima ratio použila zákonodarcom deklarovanú možnosť za istých okolností nepovažovať za protiprávne konanie, ktoré sa ako protiprávne javí z dôvodu naplnenia všetkých formálnych znakov skutkovej podstaty konkrétneho prečinu.

V predmetnej veci obvinená vystupujúca ako mediátorka podvodným spôsobom vylákala od poškodenej celkovo sumu 4.550 eur o. i. aj pod zámienkou vybavenia splatenia úverov, pričom obvinená ani nemala oprávnenie na takúto činnosť - čiže vedome, úmyselne, opakovane od nej vylákala peniaze a poškodená jej dôverujúc, tieto peniaze vyplatila. Všetky okolnosti prípadu v súhrne dosiahli takú intenzitu závažnosti, ktorá napĺňa i materiálny korektív stíhaného prečinu. Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že princíp subsidiarity trestnej represie a zásady ultima ratio nemožno interpretovať tak, že trestnoprávny postih je možný len v prípade, ak osoba poškodená trestným činom neúspešne vyčerpala všetky právne prostriedky svojej ochrany civilnou cestou, prípadne sa o to aspoň pokúsila. Treba dodať, že pokiaľ je z formálneho hľadiska preukázané, že trestne zodpovedný páchatel' svojim konaním (zohľadniac závažnosť prečinu tak, ako to predpokladá § 10 ods. 2 Trestného zákona) naplnil zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu, je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu vyvodíť trestnoprávnu zodpovednosť postupom podľa Trestného poriadku (pozri aj R 96/2014).

Najvyšší súd uvádza, že v uvedenom prípade bolo vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti opodstatnené a nie je založené „len“ na predchádzajúcich odsúdeniach obvinenej, ako sa to obvinená snaží vo svojom

dovolání navodiť.

Nad rámec už uvedeného najvyšší súd považuje za podstatné zdôrazniť, že tak okresný, ako i krajský súd, sa v odôvodneniach svojich rozhodnutí dostatočne presvedčivo a argumentačne správne vysporiadali s obhajobnou argumentáciou obvinenej a námietky uplatnené v dovolaní sú v podstate len opakovaním obhajobných námietok uplatnených v pôvodnom konaní. Okresný a krajský súd dostatočne zistili skutkový stav veci a tento správne právne posúdili subsumpciou pod správnu skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona.

Pokiaľ ide o obvinenou namietanou neprimeranou dĺžkou konania, dovolací súd poukazuje na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, že primeranosť dĺžky konania sa vždy posudzuje s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu, pričom súd pri posudzovaní berie do úvahy skutkovú, právnu a procesnú zložitnosť prípadu, ako aj správanie štátnych orgánov a účastníkov konania (primerane napr. rozsudky Masár proti Slovenskej republike z 3. mája 2012, č. 66882/09, bod 23, vo veci Kemmache proti Francúzsku z 27. novembra 1991, č. 12325/86, 14992/89, bod 60 alebo vo veci Pélissier a Sassi proti Francúzsku z 25. marca 1999, č. 25444/94, bod 67). Najvyšší súd nezistil, žeby obvinenou namietaná dĺžka konania napĺňala dôvodnosť dovolacieho dôvodu.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvinenej Mgr. Z. N. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.